

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 25 Απριλίου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Τότε ο Πακούβιος του είπε πως όσα είχε γράψει ήταν βέβαια ηχηρά και μεγαλόπρεπα, μόνο που του φαινόταν κάπως τραχιά και στυφά. Ο Άκκιος του απάντησε: «Έτσι είναι όπως τα λες κι ούτε βέβαια μετανιώνω γι' αυτό γιατί αυτά που θα γράψω στη συνέχεια ελπίζω πως θα είναι καλύτερα. Όσοι όμως γεννιούνται από την αρχή μαραμένοι και μαλακοί, αργότερα δεν ωριμάζουν αλλά σαπίζουν».

Σε τέτοιο σημείο με κατάντησε η μακροζωία και τα δυστυχημένα (έρμα) γερατεία μου, που (ώστε) να σε δω πρώτα εξόριστο κι έπειτα εχθρό; Δε σου πέρασε η οργή τη στιγμή που πατεύσες τα σύνορα της πατρίδας σου; Παρόλο που είχες φτάσει με τόσο εχθρική κι απειλητική διάθεση, γιατί, σαν (όταν) είδες τη Ρώμη, δεν πέρασε αυτή η ιδέα από το μυαλό σου: «Μέσα σε εκείνα εκεί τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου κι οι θεοί μου (οι Εφέστιοι θεοί), η μάνα, η γυναίκα και τα παιδιά μου»;

Σημείωση. Η μετάφραση που δίνεται είναι σύμφωνη σχεδόν στο σύνολο της με το βιβλίο του καθηγητή (Μ. Πασχάλης, Γ. Σαββαντίδης, Ο.Ε.Δ.Β ΑΘΗΝΑ).

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- Β1.** α. Pacuvii και Pacuvi.
aetatum και aetatium.
Atreu.
nomine.
pomum.
ingenia.
anime.
conspectus.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2014

E_3.Λλ3Κ(α)

moenium.
domos.
matrum.
coniu(n)ge. (study4exams)
fili.
servitutis.

(16x0,5)

β. puter και putris.
dure – duriter.
melius.
maturissime – maturrime.
liberrimae.

(8x0,5)

B2. Κτητική αντωνυμία, γ' προσώπου, για έναν κτήτορα / meus, mi.
Αναφορική αντωνυμία / quae.
Δεικτική – επαναληπτική αντωνυμία / idem.
Αόριστη ουσιαστική αντωνυμία / nullas res.
Προσωπική αντωνυμία / vestrum.

(12x0,25)

B3. devertet – devertetur.
videamus.
nasciturus, -ra, -rum sit.
faciendae.
es.
genitu (βλέπε σχολικό βιβλίο σελ. 85,5).
trahendi, -ae, -a erant.
potens.
popularer.
alturam και alituram esse.
casurus, -a, -um est.
oppugnetur.
parieris, -re.
perrexerint, -ere.
passi –ae –a essetis.

Σημείωση: για τον 1^ο ζητούμενο τύπο **1 Μονάδα (2x 0,50)** και για το alturam και alituram esse **1 Μονάδα (2x 0,50)**

Γ1. α. Tarentum: είναι πτωτικός επιρρηματικός προσδιορισμός, απρόθετη αιτιατική (διότι είναι όνομα πόλης) που δηλώνει κίνηση σε τόπο και προσδιορίζει το ρήμα *venisset* (βλ. σχολικό βιβλίο σελ. 53, παρατηρήσεις σημείωση Ι).

tragoediam: είναι άμεσο αντικείμενο στο ρήμα *legit*.

cui: είναι δοτική προσωπική κτητική στο *est*.

ei: είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα *legit* και υποκείμενο της μετοχής *desideranti*.

sibi: είναι δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου στο *videri* (ή δοτική προσωπική στο *videri*, αν θεωρηθεί απρόσωπο).

me: είναι αιτιατική του προσώπου που μετανιώνει κοντά στο ρήμα *raenitet* (βλ. σχολ. βιβλίο, σελ. 60, σημείωση 3δ).

hostem: είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο *te* του ρήματος *viderem*.

qui: (το δεύτερο) είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα *potuisti*.

tibi: (το πρώτο) είναι δοτική προσωπική ηθική στο *cecidit* και υποκείμενο της μετοχής *ingredienti*

cur: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο ρήμα *succurrit*.

(10x0,5)

β.
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ

κυρίως	τοπική	οργανική
-	aetate (σημ. 4)	natu [σημ. 3(στ)]
-	(in) ingeniis (σημ. 4)	animo [σημ. 3(β)]
-	(in) castris (σημ. 4)	-

(βλέπε σχολικό βιβλίο, σελ. 70, 71)

(5x1)

γ. 1) Είναι δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του συμπεράσματος στο *traxit*. Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*, διότι είναι καταφατική. Στην κύρια πρόταση προηγείται η εμπρόθετη αντωνυμία *in hoc* που μας ειδοποιεί ότι ακολουθεί συμπερασματική

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2014

E_3.Λλ3Κ(α)

πρόταση. Εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη Λατινική θεωρείται πάντα μια υποκειμενική πράξη ή κατάσταση και συγκεκριμένα με υποτακτική παράτατικού (*viderem*), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*traxit*) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Παρατηρείται συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση, καθώς το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του, κάτι που αποτελεί ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων (αφού το συμπέρασμα ανάγεται λογικά στη χρονική βαθμίδα του μέλλοντος και η εκφορά του συνεπώς θα έπρεπε να συσχετίζεται με την εκφορά του υστερόχρονου).

2) ...*ut primum exsulem deinde hostem te viderim*... (βλ. σχολικό βιβλίο, σελ. 101, σημείωση).

(είδος: μονάδα 1, τρόπος εισαγωγής: μονάδα 1, συντακτικός ρόλος: μονάδα 1, εκφορά: μονάδες 2, μετατροπή: μονάδα 1).

Γ2. α. *Haec terra non populanda fuit tibi* (βλ. σχολ. βιβλίο, σελ. 241, επαναληπτική άσκηση III).

(5x0,50)

β. *Mater timuit ne illos aut immatura mors aut longa servitus maneret* (βλέπε σχολικό βιβλίο, σελ. 245, άσκηση III).

(3x1)

γ. *Cum tu ingredereris* (ή-re) (2x0,50).

Dum tu ingrederis (ή-re) (2x0,50).

Για τα υποκείμενα: (2x0,25).

(5x0,50)

Γ3. α. *Mater quaerebat a filio nonne illi ingredienti fines patriae ira cecidisset* (βλέπε σχολικό βιβλίο σελ. 139, ΠΑΡΑΤ. 2).

(3x1)

β. *Ergo te non parvo a me.*

Σημείωση: η αντωνυμική αφαιρετική *te* σε απρόθετη εκφορά, αφενός για να αντιδιασταλεί προς το ποιητικό αίτιο *a me* κι αφετέρου λόγω της σημασίας της, όταν είναι εμπρόθετη (=από σένα) (βλέπε Λατινική Γραμματική Αχιλλέα Τζαρτζάνου σελ. 40, § 56).

(4x0,50)

γ. *Sonora quidem sunt et grandia quae scripsisti, sed videntur tamen ea mihi duriora et acerbiora.*

(4x0,25)